

Ђура Јакшић, Отаџбина

Ђура Јакшић (1832 – 1878)

- Рођен је у Српској Црњи у свештеничкој породици.
- Започињао је да учи многе школе, али ниједну није завршио.
- Учио је сликарство у Темишвару, Пешти, Бечу, Минхену.
- Живео је од сликарског рада, а радио је и као учитељ.
- Учествовао је у Првом српско-турском рату (1876) као дописник.
- Изразити је представник романтизма.
- Писао је песме, приповетке и драме.
- Најпознатија дела: „Поноћ“, „Вече“, „На Липару“ (песме); „Станоје Главаш“, „Јелисавета, кнегиња црногорска“ (драме)
- Кућа Ђуре Јакшића налази се у боемској четврти Скадарлији
- Најпознатије слике: „Девојка у плавом“, „Ноћна стража“

Песма „**Отаџбина**“ настала је 1875.године поводом изласка првог броја истоименог часописа.

Песма се односи на судбину и војнополитички живот Срба у 19.веку, али има универзални карактер.

Основна тема је одбрана српског народа.

Композиција песме

1. „И овај камен земље Србије...“

Србија (отаџбина) = **камен**

2. „А камен овај ко пирамида“

Камен постаје **пирамида**

3. „И само дотле, до тог камена, до тог бедема...“

Камен постаје **бедем** одакле се чује глас „Отаџбина је ово Србина!“

КАМЕН – главни симбол

Камен је: чврст, несаломив, издржљив, отпоран, неуништив, постојан, јак, отпоран.

У првој целини песник користи **персонификацију** (оживљава Србију):

„Суморног чела мрачним борама
О вековечности прича далекој“

Због чега Србија овако изгледа?

Због сталних и вековних борби.

„Векова тавних то ду трагови
Те црне боре, мрачне пећине“

Свака бора је траг тешких борби и векова који су прохујали.

У другој целини камен се повезује са новим мотивом – **мотивом пирамиде.**

Како је пирамида настала?

„Костију кршних то је гомила,
Што су у борби против душмана
Дедови твоји вољно слагали...“

Лирски субјект говори о прошлости.

Србија се уздигла из костију предака који су умрли борећи се за њу. Тиме су задужили нове генерације, које исто као и њихови преци треба да устану против својих непријатеља.

Мотиви:

- смрт
- страдање
- храброст

Пркос и претња непријатељу извире из сваке речи последње целине песме:

„И само дотле, до тог ламена,
До тог бедема...“ (**камен постаје бедем**)

Лирски субјект опомиње непријатеља да ће моћи да дође само до тог камена, али не и даље.

Ономатопеја „грмаљавине“ и „громова“ дочарава снажну буку која попут бесне претње упозорава душмане.

Непријатељи ће чути „једну мисао“:

„Отаџбина је ово Србина“.

Овај последњи стих представља најјачу родољубиву поруку о поносу, слави и храбрости српског народа.

камен – пирамида - бедем

Осећања лирског субјекта:

- љубав према домовини
- понос
- поштовање и дивљење према херојској прошлости и прецима
- пркос и бунт према непријатељу који угрожава домовину

Књижевни род: лирика

Књижевна врста: родољубива песма

Родољубива песма је врста лирске песме у којој песник изражава љубав према својој домовини.

Тема: љубав према домовини

Идеја: жеља да се пробуди љубав према домовини код млађих генерација

Порука: „Отаџбина је ово Србина“

Строфа и стих: Песма има три строфе једнаке дужине; преовлађују дестерци

Стилска изражајна средства

Епитети: суморног, мрачним, далекој, немом, дубоке

Персонификација: камен има суморно чело, нему мимику, образе и прича о прошлости;

Поређење: „камен овај ко пирамида што се из праха диже у небо“

Симбол: КАМЕН – несаломивост, постојаност, издржљивост
(уједно и кључна реч)

Ономатопеја: грмљавина и громови

Хипербола: пирамида која се из праха диже у небо

Инверзија: образа свога бразде дубоке; векова тавних; камен овај; костију кршних; дедови твоји; кости сломљене...

АЛИТЕРАЦИЈА је стилска фигура која се састоји у узастопном понављању истог сугласника или сугласничке групе у више речи у стиху:

„Векова тавних то су трагови“